БЕЗКОШТОВНИЙ ПРИМІРНИК | УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА | ЩОМІСЯЧНЕ ВИДАННЯ

№67 грудень 2017

Наш вибір

Видавець Фонд «Наш вибір» | ISSN 2083-8751

www.naszwybir.pl

ІНТЕРВ'Ю З АНДРІЄМ ХЛИВНЮКОМ, ЛІДЕРОМ ГУРТУ «БУМБОКС»

П'ЯТЬ ПОРАД, ЯК ОТРИМАТИ АПОСТИЛЬ

ЗАГОСТРЕННЯ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН

ГОТУЄМО ТАТАР – КІЛЬКА РЕЦЕПТІВ ТАКОЖ ДЛЯ ВЕГЕТАРІАНЦІВ

КОЛИ Й КОМУ ПОТРІБЕН ДОЗВІЛ ПРИ КУПІВЛІ ЖИТЛА В ПОЛЬЩІ

UA
Я
НА КАРТУ
ДЗВОНИ ДОДОМУ
5 zł
СМАРТФОН ТЕЛЕФОН
UA
Я
НА КАРТУ
19 грошів/ХВ
ДО КИЇВСТАР
0 злотих /ХВ/SMS/MMS
У ПОЛЬЩІ
6 GB
БЕЗКОШТОВНИЙ ІНТЕРНЕТ-ТРАФІК ДО:
VIBER
Детальніше - на сайті www.plus.pl
2 більше xGB
Промо-акція чинна до 28.02.2018 року
plus
ДО КИЇВСТАР
19 ГРОШІВ
ЗА ХВ. З ПОЛЬЩІ
ХВ/SMS/MMS
0 ЗЛОТИХ
В ПОЛЬЩІ
ТЕПЕР
12 GB
В ПОЛЬЩІ
БЕЗКОШТОВНИЙ ДОСТУП ДО:
Viber
Rakuten
PLUS.PL/UA
Вартість Промоакції „Розмови/SMS/MMS і 6 ГБ” – 29 зл./30 днів. Безкоштовний трансфер на FB, Messenger і Viber в рамках Промоакції буде можливий на повній швидкості до моменту закінчення ліміту одиниць, доступного в рамках пакету ГБ. 12 ГБ в рамках Промоакції діє до 28.02.2018 р., а потім Клієнт отримуватиме 6 ГБ. Деталі в Регламентах Промоакції: „Taniej na Ukrainie”, „Ja + Rozmowy do wszystkich, SMS, MMS i 6 GB", „Promocja europejska dla Abonentów Prepaid”, „2 x więcej GB w Plus na Kartę” на plus.pl
plus

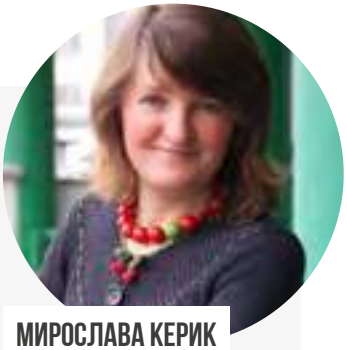

МИРОСЛАВА КЕРИК
головний редактор

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ

Дорогі читачі! Хочу звернути вашу увагу, що ми **шість з половиною років видавали газету** за підтримки Європейського Союзу і завдяки польській державі. **Фінансування з ЄС закінчилося в жовтні,** тому 67-й номер виходить завдяки зібраним коштам із реклами та благодійним внескам.

Дякуємо всім небайдужим за пожертви. Ваша підтримка для нас дуже важлива, оскільки показує, що ми робимо потрібну справу.

Ми вважаємо, що доступ до інформації необхідний, щоб знати свої права й обов'язки та впевнено себе почувати в чужій країні. На жаль, на даний момент немає можливості грантової підтримки газети, та ми плануємо продовжувати видавати її і потребуємо вашої допомоги!

На 67-й номер вдалося зібрати кошти, але нам необхідна підтримка, **щоб видати 68-й і наступні номери!**

Як можна допомогти?

Стати рекламодавцем чи меценатом! Пропонуємо вам можливість реклами ваших послуг як у газеті, так і на порталі www.naszwybir.pl. Тираж газети – **3000 примірників, а портал має близько 40 тис. унікальних користувачів та 400 тис. сеансів на місяць.** За дев'ять місяців 2017 року відбулося понад **2,5 млн** сеансів.

Скоро на порталі діятиме нова вдосконалена платформа оголошень. Уже зараз там можна знайти цікаві пропозиції праці та розмістити свою об'яву. Там можна буде розмістити платні оголошення. За детальною інформацією просимо звертатися до редакції: redakcja@naszwybir.pl.

Ви також можете підтримати видання газети, **переказуючи благодійний внесок** на банківський рахунок Фонду «Наш вибір»:

Fundacja Nasz Wybór
Numer konta: PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509
Назва переказу: «Gazeta Nasz Wybir»

Запрошуємо до співпраці й підтримки нашої спільної справи!

Оплати за ведення рахунку можна уникнути, якщо забезпечити відповідні надходження на рахунках PROSTOoszczędzające Plus і PROSTOoszczędzające PREMIUM. Інформація про необхідні надходження та оплати, що стосуються персональних рахунків, знаходяться у Тарифах на ведення та обслуговування рахунків фізичних осіб, що знаходяться на інтернет-сторінці www.credit-agricole.pl та у банківських відділеннях. Матеріал має інформаційний характер.

Зустріч Консультаційного комітету президентів Польщі та України 18 листопада у Кракові. Фото зі сторінки Адміністрації Президента України.

ЧЕРЕЗ ЩО ПОСВАРИЛИСЯ ПОЛЬЩА З УКРАЇНОЮ?

Ігор ІСАЄВ

головний редактор Мультимедійного порталу українців Польщі «PROstir.pl»

У першій половині листопада в Польщі Україна не сходила з вуст високопосадовців. Її встигли назвати варварською державою, яка забороняє ховати поляків, яка не достойна західної цивілізації і загалом не хоче робити кроків назустріч Варшаві. У цих заявах багато емоцій, однак людям, котрі не стежать за подіями, буває важко в них зорієнтуватися. Пропоную розібратися.

Почати треба з того, що обидві сторони, Київ і Варшава, по-різному оцінюють хронологію останнього конфлікту. Польща вважає джерелом конфлікту те, що Україна заборонила на своїй території навесні цього року ексгумації поляків – жертв військових репресій.

Україна підкреслює, що це не заборона, а тимчасовий мораторій, якого вжито у відповідь на те, що Польща жодним чином не реагує на знищення кільканадцятьох українських пам'ятників у Люблінському й Підкарпатському воєводствах. У Києві зазвичай додають, що Україна оперативно знайшла злочинців, які паплюжили пам'ятники полякам на українській території, а Варшава не затримала нікого.

В принципі, ці фактори загострення існували у двосторонніх взаєминах від початку року. І якось чиновникам вдавалося не сваритися, принаймні публічно. Що ж сталося тепер?

У Київ наприкінці жовтня приїхав польський віце-прем'єр-міністр Пйотр Ґлінський. Його зустріч, зокрема, з міністром культури України Євгеном Нищуком і директором Українського інституту національної пам'яті Володимиром В'ятровичем виявилася довгою – Києву дали зрозуміти, що поки Україна не розблокує ексгумацій, польська сторона не відступить. В'ятрович запропонував відновити знищені українські пам'ятники в Польщі, пообіцявши, що таким чином будуть розблоковані ексгумації. «Що? Щоб Варшава відбудовувала „бандерівські" монументи? Такого не буде ніколи», – приблизно так відповіла польська сторона. Побачивши спротив Українського інституту національної пам'яті, польська делегація вирішила обійти його, перенісши переговори на вищий, урядовий рівень. «Формат існуючих переговорів не вичерпано», – заперечила українська сторона. Згоди не досягнуто.

Попри це Ґлінський ще в Києві, перед поверненням до Варшави, зробив заяву про те, що домовився з Україною відокремити питання ексгумацій від питання пам'ятників, а переговори перенести з рівня Інститутів національної пам'яті на рівень міністерств культури (переговори міністерств

в обхід істориків, на думку Варшави, могли би принести результат). «Повинна відновити роботу Міжурядова комісія з питань охорони і повернення культурних цінностей під головуванням віце-прем'єр-міністра та міністрів, відповідальних за культуру й національну спадщину обох країн», – заявили у Варшаві, наголошуючи, що комісія існує, проте не працює з 2015 року.

Коли українські учасники переговорів побачили цю заяву вже в польських ЗМІ, вони не повірили очам. Київ видав комюніке, що ніяких подібних домовленостей не було.

І почалося. Усіх заяв польської сторони немає сенсу цитувати. Їхній зміст зводився до того, що Україна використала поточну ситуацію в Польщі лише для того, щоб заборонити ексгумації поляків і спокійно «героїзувати УПА». А тому треба створити список нев'їзних українців, зокрема українських чиновників, – за це взявся МЗС Польщі. Офіційної інформації нема, проте відомство застосувало всіх способів, щоб нев'їзним виявився Володимир В'ятрович. Певно, не варто додавати, що в Польщі ці заяви лягли на родючий ґрунт. Прихильників твердої руки щодо України в польській політиці – усе більше. При цьому додам, що в польській правлячій партії «Право і справедливість» щодо України намагаються підтримувати баланс: тверда позиція відносно Києва в справах історії і водночас абсолютна підтримка Києва, який бореться проти російської агресії.

У Києві, здається, прийняли сигнал із Польщі з занепокоєнням, проте без глибшого розуміння. Україна щиро здивувалася потокові недипломатичності з Варшави – проте не зрозуміла, у чому причина. Українське МЗС відреагувало стримано, закликавши до примирення, кілька різких заяв зробив лише згаданий В'ятрович – він натякнув, що через сварку з Україною польська влада готує поляків до примирення з Росією.

Спеціальну зустріч Консультаційного комітету Польщі й України запропонував голова української держави Петро Порошенко. Поки верстається цей номер, ми ще не знаємо її результатів.

Проте певні висновки можна зробити вже тепер. Відносини між Польщею та Україною загострюються не від сьогодні, і це загострення часто є наслідком внутрішньої польської політики. Польські консерватори навчилися розігрувати антиукраїнську карту. Причин цього – багато: по-перше, в Польщі історична тематика стала важливим фактором мобілізації суспільства; по-друге, Україна відповідає Варшаві обережно, побоюючись поламати відносини з важливим сусідом, і нарешті, по-третє, має місце процес сучасної української міграції і розчарування Україною. Звісно, більшість польського суспільства приймає українців у Польщі з великою приязню, проте не можна не зауважити, що в частині суспільства антиукраїнські й антиіммігрантські настрої зростають. І на жаль, процес розкручується, а Варшава й Київ нехтують явищем. Стратегія – це лише гасіння пожеж, що виникають.

Тим часом між Польщею та Україною, які називають себе стратегічними партнерами, існує величезний голод на інституції діалогу, при чому на різних рівнях, і бажано з урядовим логотипом. Зокрема, бракує інституційної комунікації українських мігрантів з урядами Польщі й України – хоча, на щастя, консультаційні органи українських іммігрантів почали утворюватися при деяких самоуправліннях. Однак діалог з урядом Польщі необхідний. Без таких органів він далі кульгатиме і скочуватиметься все більше в історію. •

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ
У ВАРШАВІ

КАЛЕНДАР / ГРУДЕНЬ 2017

- **Зустріч літературного клубу Українського дому.**
  2 грудня о 13:00.
- **Зустріч із Вітольдом Шабловським, автором книжки «Справедливі зрадники: сусіди з Волині».**
  6 грудня о 18:30.
- **Тренінг «Як легалізувати закордонних працівників?»**
  Потрібна реєстрація. Тренінг платний.
  12 грудня, 10:00–16:00.
- **Відкриття виставки «Навзаєм – виставка праць учасників мистецької резиденції Фонду «Об'єднання поляків м. Києва»**
  13 грудня о 18:00.
- **Різдвяний ярмарок в Українському домі.**
  17 грудня, 11:30–16:30.

ЦИКЛІЧНІ ПОДІЇ

- **Консультаційний пункт для мігрантів.**
  Понеділок–п'ятниця, 10:00–20:00.
  Субота, 10:00–15:00.
  Тел.: +48 22 258 40 18,
  +48 727 80 57 64.
  Святкова перерва в роботі з 23.12.2017 по 07.01.2018 року.
- **Консультаційний пункт для підприємців.**
  Український дім пропонує підприємцям допомогу в процедурі легалізації праці та перебування працівників-іноземців; інформаційний пакет про відкриття бізнесу в Польщі.
  Детальніша інформація:
  biuro@ukrainskidom.pl, +48 22 408 00 46.
- **Клуб українських жінок.**
  В Українському домі збирається Клуб українських жінок (KUK). У рамках клубу відбуваються майстер-класи, інформаційні зустрічі, тренінги тощо. Запрошуємо стежити за найближчими подіями клубу на Фейсбуці – facebook.com/KlubUkrainok.
  Додаткова інформація –
  klubukrainok@gmail.com .
- **Дитячий клуб «Рукавичка».**
  У програмі українською мовою: інтеграційні ігри, ознайомлення з казками, піснями, віршами, творча діяльність, пізнавальні заняття, майстер-класи та експерименти.
  Група 2–6 років: субота, 11:00–14:00.
  Вартість 1 години занять – 10 злотих.
  Запис за адресою: ukr.klubik@gmail.com,
  тел.: +48 727 88 70 31.
  «Рукавичка» на Фейсбуці:
  facebook.com/rukawyczka.
- **Мовна школа в Українському домі у Варшаві.**
  Інтенсивні **курси польської мови** різних рівнів.
  Тривалість – 3 місяці.
  Кількість лекційних годин – 48 (1 година – 45 хв.).
  Ціна: 600 злотих.

  Інтенсивні **курси української мови** різних рівнів.
  Тривалість – від 1 до 3 місяців.
  Кількість лекційних годин – 48 (1 година – 45 хв.).
  Ціна: 600 злотих.

  Запис:
  biuro@ukrainskidom.pl,
  +48 22 408 00 46.
- **Заняття з йоги.**
  Участь безкоштовна.
  Запис: joga.dom.ukr@gmail.com.

Запрошуємо!

Контакт:
вул. Zamenhofa 1,
00-153 Варшава
Тел.: +48 22 258 40 18,
+48 727 80 57 64
biuro@ukrainskidom.pl
www.ukrainskidom.pl

Стежте за подробицями на сторінці Українського дому на Фейсбуці:
facebook.com/UkrainskiDom.

ЛИСТОПАД 2017

2 листопада Розгорівся скандал навколо посла України в Белграді, який заявив, що Росія використовує Сербію для створення хаосу на Балканах.

3 листопада МВФ: втрати України від корупції – 2% ВВП.

3 листопада МЗС: в Україні немає антипольських настроїв.

7 листопада Меджліс: в анексованому Криму нараховується 57 політв'язнів.

7 листопада Парламент розпочав роботу над введенням в Україні пропорційної виборчої системи з відкритими списками.

8 листопада Українським студентам підвищили стипендію на 18%.

9 листопада Верховна Рада прийняла закон, який дозволяє президенту призначати голів місцевих державних адміністрацій без конкурсу.

11 листопада Арсеній Яценюк: Партія «Народний фронт» візьме участь у президентських та парламентських виборах.

12 листопада У Києві пройшов «Марш обурених», учасники якого вимагали ухвалити закон про імпічмент і створити антикорупційний суд.

14 листопада Український військовий літак «Ан-70» буде створюватися без російських деталей.

16 листопада На Закарпатті проведено масштабну спецоперацію проти контрабандистів.

16 листопада Верховна Рада вирішила, що 25 грудня буде в Україні вихідним днем, а 2 травня – робочим.

17 листопада Представники президентів Польщі та України – Кшиштоф Щерський та Костянтин Єлісєєв – зустрілися в Кракові.

18 листопада МЗС викликало посла Польщі Яна Пєкла у зв'язку з забороною в'їзду до Польщі Святославу Шереметі.

20 листопада Віце-прем'єр Іванна Климпуш-Цинцадзе: вступ до НАТО підтримують 62% українців.

Україна – Польща: напруга зростає...

«Якщо ми не досягнемо згоди (в історичних питаннях – *ред.*), то запустимо процедури, що зроблять неможливим в'їзд до Польщі осіб, які мають крайні антипольські погляди», – ці слова міністра закордонних справ Польщі Вітольда Ващиковського започаткували новий виток напруги в українсько-польських відносинах. Серед основних претензій до офіційного Києва, глава дипломатії Польщі в інтерв'ю 2 листопада назвав блокування Україною процесу «ексгумацій та відновлення польських місць пам'яті». МЗС України 3 листопада відповіло В. Ващиковському, що в Україні немає антипольських настроїв, а більшість українців «абсолютно позитивно ставляться до Польщі». Українське дипломатичне відомство нагадало, що обидві країни мають іти до примирення «шляхом взаємного сприйняття один одного, а не нав'язування своєї точки зору». Однак після цього з'явилася резонансна заява президента Польщі. «Я очікую від президента Петра Порошенка і його співробітників, від прем'єр-міністра Володимира Гройсмана, що люди, які відверто проголошують націоналістичні та антипольські погляди, не будуть займати важливі посади в українській політиці», – заявив 7 листопада Анджей Дуда. Відповіддю українського президента 8 листопада стало скликання надзвичайного засідання консультаційного комітету президентів України і Польщі з метою «уникнути подальшої ескалації напруги». У відповідь МЗС Польщі повідомило про існування списку «небажаних осіб з України», щоправда, дуже короткого, але назвати хоч одне прізвище відмовилося. Зі свого боку ЗМІ охрестили «нев'їзним» до Польщі голову Українського інституту національної пам'яті Володимира В'ятровича, однак жодного офіційного підтвердження з польського боку годі було чекати.

Усе більше влади – в руках Петра Порошенка

Голосуванням поправок до закону про державну службу, яке відбулося 9 листопада, Верховна Рада надала президенту України право призначати керівників місцевих адміністрацій та їхніх заступників без проведення конкурсу. «За» проголосували 234 депутати. Президентська партія «БПП Солідарність» переконувала підтримати нововведення, адже «через тяганину з конкурсами десятки місцевих адміністрацій залишаються обезголовленими». Проте опозиційні партії законопроект не підтримали й оголосили ініціативу влади «побудовою президентської вертикалі та нового адмінресурсу».

Україна – Польща: переговори та початок дії польських санкцій

Заступник глави Адміністрації президента України Костянтин Єлісєєв та міністр Канцелярії президента Польщі Кшиштоф Щерський зустрілися у Кракові 17 листопада в рамах засідання Консультаційного комітету президентів. Сторони домовилися про скасування мораторію на проведення пошуково-ексгумаційних робіт польських жертв війни і конфліктів на території України та обговорили підготовку грудневого візиту Анджея Дуди до Харкова. Однак наступного дня запрацював польський «чорний список» для громадян України. Польські прикордонники не впустили до Польщі відповідального секретаря Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників АТО, жертв війни і політичних репресій Святослава Шеремету, якому на рік заборонили в'їзд до Польщі й шенгенської зони. У відповідь МЗС України «викликало на килим» польського посла Яна Пєкла та заявило, що заборона на в'їзд у Польщу С. Шереметі «суперечить раніше досягнутим домовленостям».

«Народний фронт» піде на вибори з Яценюком та пропонує президенту змінити конституцію

На першому за три останні роки з'їзді партії «Народний фронт», який відбувся 11 листопада, її лідер Арсеній Яценюк заявив, що «НФ» візьме участь у наступних президентських та парламентських виборах. «Наше завдання – виконати нашу програму реформ і в 2019 році піти на вибори. Нас оцінять люди, нам є що сказати», – сказав А. Яценюк. Окрім того, екс-прем'єр запропонував змінити Конституцію України, закріпивши розподіл повноважень між президентом та урядом на користь Кабміну, віддаючи главі державі лише функції арбітра. Згодом ідею про «скасування дуалізму влади» підтримав представник «Народного фронту» в уряді, глава МВС Арсен Аваков. Додамо, що сьогодні соціологічні опитування дають партії влади «НФ» від 1 до 2% голосів.

Підготував Анатолій Зимнін на підставі матеріалів порталу «Українська правда», газети «Дзеркало тижня», Еспресо ТВ, ТСН та агентства «Інтерфакс».

КУЛЬТУРНА хроніка

Театральний десант з України у Варшаві

На початку листопада в Театральному інституті імені Збіґнєва Рашевського у Варшаві пройшов показ вистав українських незалежних театрів «ДЕСАНТ.УА». Протягом 2–5 листопада на трьох столичних сценах виступили мистецькі колективи з різних куточків України, зокрема зі Львова («Незалежний театральний проект»), Києва («Post Play Театр», «Театр Переселенця» та «Група Ріс Ріс») і Харкова (театр «Прекрасні квіти» і громадська організація «Лінія згоди»). Окрім спектаклів та перформенсів, гості театрального перегляду могли відвідати також зустрічі з митцями, дискусії і майстер-класи. Співорганізатором заходу виступило Міністерство культури та національної спадщини Польщі.

Перфекційність, нагороджена оплесками

Славетний український колектив – Національний ансамбль танцю України імені Павла Вірського – в листопаді завітав до Польщі. Балет, який цього року святкує своє 80-річчя, виступив у кількох польських містах, зокрема в Кракові, Щецині, Білостоку та Ольштині. Свого часу закордонна преса так писала про ансамбль Вірського: «Якщо ви не знаєте України, то обов'язково подивіться концерт ансамблю танцю України ім. Вірського. Що то за країна, яка має такі таланти!».

Концерти гурту «Бумбокс» у Польщі

Протягом трьох листопадових днів у трьох польських містах відбулися концерти українського гурту «Бумбокс». Андрій Хливнюк і компанія виступили 9 листопада в Ґданську, 10 листопада у Варшаві та 11 листопада у Вроцлаві. «Бумбокс» привіз до Польщі не лише свій максі-сингл «Люди» (2016 рік), а й цьогорічний міні-альбом «Голий король». Це не перший тур українського гурту в Польщі: «Бумбокс» уже виступав у Варшаві та Кракові у 2014 році.

«JarmaRock Fest» – фестиваль із сорокарічною традицією

17–18 листопада в Ґданську відбувся 41-й «JarmaRock Fest», головними зірками якого стали, зокрема, Саша Буль, «Coolбаба» та, звичайно, «Скрябін». Захід має сорокарічну традицію, але він завжди модний і популярний. «JarmaRock Fest» збирає шанувальників української музики різних напрямків із Польщі та з-за кордону. У рамках фестивалю відбувся гала-концерт «POWERтаймо», присвячений 70-й річниці операції «Вісла».

Українські спортсмени продовжують зміцнювати польські спортивні команди

У листопаді одразу три спортивні клуби Польщі поповнилися легіонерами з України. Так контракт з волейбольною командою «Cerrad Czarni» з Радома підписав 24-річний Дмитро Долгополов, який раніше виступав, зокрема, за естонський «Selver Tallinn» та фінський «Hurrikkani Loima». В одному зі своїх минулорічних інтерв'ю Дмитро говорив, що хотів би спробувати свої сили саме в польському чемпіонаті. Збагатилася на одного українця також і польська ліга зі спідвею – дуже популярного в Польщі виду спорту. Барви клубу «Polonia» з Бидгоща відтепер захищатиме мотогонщик Андрій Кобрін. •

Допоможіть нам працювати, купуючи в Інтернеті

Фонд «Наш вибір» уже 8 років надає допомогу мігрантам. Відтепер кожен, хто купує онлайн, зможе нас підтримати – не сплачуючи ні копійки більше, ніж за звичайні покупки.

Таку можливість надає платформа FaniMani.pl, на якій Фонд «Наш вибір» відкрив свій профіль. Якщо онлайн-покупець хоче підтримати організацію, просто потрібно перейти на сторінку https://fanimani.pl/naszwybor/ і натиснути «Я підтримую», обрати магазин і здійснити свої покупки. Відсоток від їхньої вартості перейде до обраної вами організації.

Людина, яка активно підтримує організацію під час покупки у партнерів FaniMani.pl, протягом року передає в середньому 83,45 злотих. Для порівняння: один платник податку через 1% переказує в середньому 45 злотих на рік.

«Це справді просте рішення, і використання його абсолютно безкоштовне як для нас, так і для покупців», – каже Мирослава Керик, голова Фонду «Наш вибір».

Фонд «Наш вибір» реалізує багато проектів, спрямованих на підтримку мігрантів – легалізації їхнього перебування, пошуку роботи чи квартири тощо. Всі пожертвування будуть призначені на розвиток фонду.

– Наша присутність на сайті є додатковим способом збирання коштів на важливі цілі. Ми дуже просимо вас підтримувати діяльність фонду з кожною покупкою в Інтернеті, – підсумовує Мирослава Керик.

Докладніше про Фонд «Наш вибір»

Основна мета Фонду «Наш вибір» – допомога в інтегруванні українських мігрантів із польським суспільством, підтримка й розвиток культурних контактів, освітніх, економічних і політичних відносин між Польщею та Україною, промування демократичних цінностей та громадянського суспільства. Основна наша діяльність скерована на допомогу українським мігрантам у Польщі та зміцнення польсько-українського діалогу.

Що таке FaniMani.pl?

FaniMani.pl – це інтернет-служба, яка дозволяє людям підтримувати організації та соціальні ініціативи при здійсненні покупок в Інтернеті. Зареєстровані організації отримують пожертви кожного разу, коли користувач, який здійснює онлайн-покупку через www.fanimani.com, зазначає організацію, яку хоче підтримати.

У службі зареєстровано більше 2000 організацій, а в програму приєднано понад 900 інтернет-магазинів, серед яких є багато відомих брендів.

Якщо у вас виникли додаткові запитання, зв'яжіться з Фондом «Наш вибір»:

biuro@naszwybor.org.pl
тел.: + 48 22 258 40 18

Епоха високих зарплат і боротьби за працівника. Де в цьому мігранти з України?

Те, чого боялися польські роботодавці, сталося: громадяни України виїжджають на заробітки, проте не обов'язково до Польщі. Згідно з дослідженням української соціологічної групи «Рейтинг», понад третина громадян України хотіла б працювати в Німеччині. Ідеться передусім про тих працівників, які приїжджають на заробітки на обмежений період.

Ігор ІСАЄВ,
головний редактор Мультимедійного порталу українців Польщі «PROstir.pl»

У Польщі все гостріше відчувається недобір робітників. Наприклад, у будівельній галузі, щоб завершити вже розпочаті проекти, не вистачає 150 тисяч людей. Керівники проектів не в стані знайти працівників, а однією з головних причин є те, що громадяни України стали частіше виїжджати до багатших держав Європи – Німеччини, Скандинавії, Бенілюксу. Тим часом у Польщі громадяни України – це аж третина від усіх будівельних бригад.

Загалом «епоха працівника», коли саме працівник, а не працедавець диктує умови, у Польщі стосується всіх галузей і всіх працевлаштованих. Згідно з дослідженням KFHG, у минулому році працедавці, які своїм робітникам платили нижче середнього, до третини їх втратили – працівники просто перейшли до конкурентів на вищі зарплати.

Картина в багатьох галузях виглядає так: працедавці готові платити більше, але все рідше знаходять відповідних кандидатів. Проте не тільки зарплатня є вирішальною для утримання працівників у фірмі – згадане мною дослідження підтвердило, що робітники переходили до конкурентів навіть при вищій від середньої зарплатні. Вирішальними факторами ставали якість управління, атмосфера на робочому місці чи стабільність працевлаштування. Майже половина працівників, які змінили минулого року місце роботи, вказували серед причин зміни не вищу зарплатню, а можливість кращого кар'єрного зростання, а кожен третій працівник змінював роботу через погану якість управління.

Висновок дослідження – для працівників у Польщі важливі не тільки гроші, але й те, як до них ставиться працедавець, чи дає можливість здобувати додаткові навички або навіть як влаштовано дизайн робочого місця. У 2016 році кожен десятий працівник змінив місце роботи з власної ініціативи, а найбільше цей процес торкнувся таких галузей, як продажі, виробництво, фінанси й бухгалтерський облік, логістика та IT. Водночас частина працедавців не усвідомлює, що люди працюють не лише для грошей: понад 80 відсотків працівників хоче відчувати сенс і вартісність своєї праці, тим часом більшість із них насправді почуваються себе недооціненими на роботі.

Однак ця тенденція яскраво відчувається у великих фірмах і у великих містах. Проте якщо звернемо увагу на малі фірми в невеликих містечках – а їх у Польщі більшість, – то тут не все так просто. Малі фірми не можуть конкурувати з великими за працівників, підвищуючи їм зарплатню, отже шукають вихід у робітниках із закордону. У «провінційній» Польщі дуже часто можна зустрітися з твердженням – у нас зарплати не підвищують, бо приїжджають українці, готові працювати за менше. Проте це не зовсім так. По-перше, тому що громадяни України найчастіше беруться за ту роботу, за яку поляки не конкурують взагалі. По-друге, навіть якщо припустити, що громадяни України знижують рівень зарплатні у своїх сферах, то це якраз позитивно впливає на ті сфери, в яких працюють поляки: працедавці заощаджують кошти, які готові витратити на нові інвестиції. Дуже умовно – якщо громадяни України працюють на виробничій лінії на фабриці і працедавець платить їм занижені зарплати, то він має змогу підвищити зарплати креативному відділу, організувати кращу рекламну кампанію, продати більше продукції, а отже розширити виробництво, працевлаштувавши ще більше громадян України й підвищивши зарплатню креативникам.

Водночас важко сказати, чи громадяни України «занижують зарплатні» – статистика показує, що роботодавці платять їм приблизно стільки ж, скільки і громадянам Польщі.

Тим часом у Польщі вже поширеним явищем став дефіцит працівників з України, тобто боротьба за українських робітників, особливо кваліфікованих, уже почалася. Отже всі описані мною процеси – підвищення зарплатні, привабливе оточення на роботі, можливість розвитку – все більше стосуватимуться і мігрантів з України. Працедавці в Польщі уже шукають нові місця, звідки можна привозити мігрантів, – це не тільки звичні Молдова чи Білорусь, але теж Сербія, Пакистан, Індія, Бангладеш і Непал. За перше півріччя поточного року в Польщі оселилося вдвічі більше громадян країн Індостану, ніж за весь попередній рік. І ця тенденція посилюватиметься. Польща все більше стає подібною в цьому аспекті до країн Західної Європи, де українцям доводиться конкурувати з пакистанцями, філіппінцями чи латиноамериканцями.

Однак різниця в Польщі з Великобританією чи Німеччиною поки що є, і ім'я їй – польський уряд. Попри те, що працедавці не один раз зверталися до уряду з проханням спростити працевлаштування мігрантів, тема для польських політиків залишається слизькою. Уряд країни, який з легкої руки роздмухав серед своїх виборців переконання, що «мігранти – це зло і теракти», навряд чи схоче йти на значні поступки підприємцям, щоб не стати жертвою свого ж електорату. •

ДЕБОРА ФОҐЕЛЬ: АВАНГАРД І ЛЬВІВ

З 27 жовтня 2017 року по 4 лютого 2018 року в Художньому музеї міста Лодзь експонуватиметься виставка «Монтажі. Дебора Фоґель і нова легенда міста».

Іванна БЕРЧАК

Виставку заплановано як композицію місць, сцен і міст, з якими було пов'язане життя і творчий розвиток Дебори Фоґель.

Дебора Фоґель (1900–1942) – польсько-єврейська письменниця й теоретик мистецтв, народилася в м. Бурштин. Вона жила у Львові, де навчалася в університеті Яна Казимира, читала лекції, перекладала, співпрацювала з багатьма журналами, що виходили польською мовою та на ідиші. Була знавцем кубізму, конструктивізму, критиком-товаришем творчості єврейських художників, що слідували традиціям Фернанда Леже і пов'язані були із львівською групою «Артес», серед яких – ілюстратор її творчості Генріх Стренг. Дебору Фоґель по праву вважають одним із засновників модернізму. Контактуючи із Бруно Шульцом і Станіславом Віткевичем (Віткаци), письменниця була невтомною поширювачкою нових концепцій мистецтва, шанованою в колах митців авторкою теорії монтажу й фотомонтажу, а також ініціаторкою радикальних спроб перенесення досвіду візуальних практик авангарду на мову літератури, які реалізовувала польською та мовою ідиш.

План і форма виставки мають відповідати головним темам творчості й теоретичної думки Дебори Фоґель, передусім тому принципові, на котрому базується техніка монтажу – і літературного, і візуального. Ще однією точкою відліку стане концепція «постійної зміни форм» у мистецтві й у житті. В експозиції виставки використано роботи художників, документи, артефакти та фотографії. Значну частину цих матеріалів підготував і надав Міський медіа-архів Центру міської історії в рамках співпраці із Художнім музеєм у Лодзі. Матеріали походять із фондів Державного архіву Львівської області, з колекцій Віктора Гарбуза, Соні Енгстрьом, Анни та Влодка Костирків, Наталії Отко, Остапа Мануляка, Олени Турянської.

Парадоксальним – до певної міри периферійним – ми можемо побачити на виставці місто Львів, де жила Д. Фоґель, простір її «приватної географії». Тут були створені найважливіші її роботи. Саме тут при співпраці з групою «Артес» народилися одні з найоригінальніших явищ у львівському мистецтві того часу – фотоколаж і фотомонтаж. Саме звідси Д. Фоґель вирушала в подорожі до світових метрополій сучасності. І саме тут її було вбито під час акції ліквідації львівського гетто в серпні 1942 року. Львів на виставці – це місце, яке генерує образи, оброблені в практиках Д. Фоґель і групи «Артес», і водночас саме тут втілювалися та виконувалися естетичні теорії. Він стає своєрідним третім простором, де категорії мистецтва та філософії піддаються критичному вдосконаленню й ремонту, узгодженим ідентичностям і порушенню дихотомій – естетичних, етнічних та гендерних. Місце, де стикаються зображення, штампи, закономірності поведінки та сприйняття, і з цього зіткнення з'являється можливість їх перебудови. На виставці ми побачимо архітектурні проекти, фотомонтажі, документальні фотографії та історичні артефакти, передані з вулиць Львова.

«Очікуємо на приїзд делегації з Національного художнього музею міста Києва, – розповідає один із кураторів виставки Андрій Бояров. – В Україні ми тільки відкриваємо для себе постать Дебори Фоґель. Існують навіть теорії, що українська модерністична література бере початок із творів письменниці. Тому ми дуже зацікавлені показати виставку в Києві», – говорить він.

Куратори заходу – Андрій Бояров, Павел Політ і Кароліна Шиманяк. •

Фото А. Тараска-Пєтшак

НАШІ СПРАВИ

УСІ МИ – ГОЛІ КОРОЛІ

У листопаді у Варшаву завітав гурт «Бумбокс», аби презентувати свою нову платівку «Голий король». Про його символізм, про закордонну публіку та еміграцію вдалося поговорити з лідером групи Андрієм Хливнюком напередодні концерту.

Фото із профілю гурту «Бумбокс» на Фейсбуці.

«Наш Вибір»: **Андрію, розкажіть, чому альбом називається «Голий Король»?**

Андрій Хливнюк: Тому що він про голих королів. Це про вас. Це про наших політиків та суспільних діячів. І про мене. Про те, що мною керують голі королі в моїй країні і в моєму світі теж. Хоча я не писав однойменну пісню про якогось конкретного політичного діяча, але, думаю, вперше написав пісню-діалог. Діалог з країною.

Метафора про голого короля – це радше про слабкість людини?

Це не про слабість чи силу. Це про те, що люди звикли шукати собі месію. Якогось умовного короля – інколи навіть у самих собі, частіше – у керманичах світу. Когось, хто уявно розумніший, хто погодиться взяти на себе відповідальність. Звідси й випливає символізм платівки: брати цю відповідальність самим, а не чекати, що хтось це зробить замість нас.

Ви вірите в силу громади?

Так, бо на мою думку, люди, які керують людьми, – це вже історія. Зараз цю силу має громада, кожен її член повинен бути відповідальним перед собою за свої дії, не дивлячись на сусідів, не звинувачуючи когось у своїх проблемах, а в першу чергу – працюючи над собою. Ось такий головний меседж.

Вашу музику сьогодні зібралися послухати мігранти з України, Білорусі, Росії. Скажіть, а чи є у вас меседж для тих, хто з певних причин покинув свій дім і знайшов його деінде?

Я не ставлю себе вище за когось, тому не знаю, чи можу з позиції звертатися до інших. Етнічне з себе нікуди не викинути. Людина завжди шукає, де їй краще. Все залежить тільки від вашого характеру, від здатності асимілюватися та вміння жити у світі. Ці люди не повинні думати, що це важче чи легше. Обставини бувають дуже різні. Говорячи про мігрантів, особисто я симпатизую тим, хто все-таки асимілюється. Інакше виникає загроза просто залишитися в реальності тих років тої країни, з якої людина поїхала. А світ іде вперед, розвивається. Така моя думка, а от стосовно поради, то я б сам швидше спитав поради в мігрантів, бо вони знають – як буває інакше, а я ні.

Чи надихалися ви колись темою міграції у своїй творчості?

Так, «Квіти в волосі», одна із найпопулярніших пісень гурту, повністю присвячена цій темі.

Чи відчуваєте ви різницю між закордонною публікою та українською?

Гастролі в столицях інших країн мають трохи схожий характер до українських. Закордонні гастролі – це проба різних клубів, майданчиків, апаратури. Це зустрічі з друзями, котрих у мене чимало у світі.

Закордонна публіка віддає енергію чи навпаки, забирає?

Так, більше приходять її взяти. За кордоном слухач і глядач сприймає артиста як можливість підживитися чимось своїм, рідним. Це дуже цікава штука, насправді. Я маю сили, маю цю енергію, щоб нею ділитися, адже це вже не перший такий мій тур.

Ви більше не їздите в Росію, Вам заборонили виступати в цій країні? І чи хотіли б ви робити це?

Ні, офіційної заборони не було. Своїй російській публіці я можу сказати: якщо вас не зачепила зараза імперіалізму і ви не вірите в пропаганду з телебачення, то я сумую за вами.

Ваша друга відома пісня «Наодинці» заграла по-новому в різних сенсах, адже наразі вона присвячена Олегу Сенцову. Можете розповісти про це?

Тепер дійсно присвячена. Це безстрокова акція – фактично цією піснею ми просимо людей надіслати політичним в'язням лист. Написати, що ми знаємо про них і їхні історії. Говорячи про Сенцова – про жахливі 20 років ув'язнення. Наша акція має на меті звільнення в'язнів, і я знаю, що дуже багато людей по всьому світі, зокрема й відомих, мене підтримують у цьому. Олег близький мені своїми поглядами і вірою в те,що правда переможе.

Розкажіть ще наостанок, як Вам Варшава?

Знаєте, Варшава – це як поїхати в гості до чоловіка твоєї сестри. Ось таке відчуття.

Розмовляла Галина МЕШКО

КСЕНІЯ КОПАНСЬКА-АЛЬПЕРН: «ВИКЛИКИ – ОСНОВНЕ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛІ. ВИБІР – ЦЕ МИСТЕЦТВО».

Ксенія Копанська-Альперн – професійний коуч-тренер. У минулому – менеджер, учитель, інспектор освіти та виконавчий директор «Центру тестових технологій та моніторингу якості освіти» в Києві. Зараз живе у Варшаві, 2 роки тому заснувала власну справу і ні трохи не жалкує, що змінила професію.

На фото – Ксенія Копанська-Альперн.

«Наш Вибір»: **Пані Ксеніє, ви працювали у столиці України, мали чудову роботу, але чомусь вирішили кардинально все змінити. Як це сталося?**

Ксенія Копанська-Альперн: Крім професійної діяльності, я ще розпочала й наукову. Вступила до аспірантури Львівського національного університету імені І. Франка. Працювала над дослідженням «Тенденції розвитку освітньої політики Польщі під впливом політики Євросоюзу». Як і будь-яке дослідження, його необхідно виконувати у країні, яку досліджуєш. Такою можливістю став для мене «Ерасмус Мундус». Я вступила до аспірантури Гуманітарної академії ім. О. Гейштора в Пултуску, де навчалася впродовж двох років.

Це було покликання? Ви захотіли відкрити для себе щось нове?

Тут декілька факторів: я вибрала Польщу для дослідження і була вже тут, бачила це середовище, знала його, тому така тема дослідження. Крім того, відкрилися мої польські корені.

Що саме пов'язує вас із Польщею?

Мої бабуся і дідусь, а також їхні батьки проживали на території Польщі, мій батько був народжений тут, і я себе почуваю в цій країні також досить комфортно.

Навчаючись у Польщі, у вас уже була ідея відкрити тут свою власну справу?

Ще під час навчання я тільки приглядалася, вивчала ті можливості, які існують у Польщі, але фірму відкрила вже після завершення дисертації, коли постало наступне питання: «Що далі?». І власне, «що далі» зіграло в мені, пробудило підприємницьку жилку – бажання бути незалежною фінансово, у своїх діях і у своєму виборі. І таку можливість дає саме підприємництво.

А чому вирішили саме в Польщі відкривати бізнес?

Власне, тут була державна підтримка, називається вона «Профі-бізнес» – це можливість навчитися коучингу, отримати нову спеціальність, пов'язану з усім моїм набутим до того досвідом. Організовувала все «Міжнародна федерація коучингу». Її спеціалісти проводять різні курси, зокрема для підприємців тут, у Польщі.

На скільки країн зараз працюєте?

Офіс знаходиться в Польщі, у місті Варшава. Співпрацюємо з Україною, з людьми, які приїжджають сюди на навчання, на лідерські програми. Був досвід роботи з лідерами з Казахстану, Молдавії, Білорусі. Крім того, зараз почали створювати більш тісні проекти з Грузією.

Поясніть, будь ласка, що таке коучинг?

Коучинг поділяється на декілька видів: індивідуальна робота з клієнтом та групова робота. Є лайф-коучинг, який якраз відноситься до індивідуальної роботи. Це робота з людиною, яка має певну потребу, ціль або стоїть перед певним вибором. У мене є книга – «Мистецтво вибору». На сьогоднішній день «вибір» – справді мистецтво. Зробити найкращий і відповідний для тебе вибір – мета, яка відкриває нові перспективи. Це основний момент, про який має турбуватися коуч, допомагаючи людині.

Ви написали книжку про основні цілі, до яких варто прямувати. Розкажіть про них.

Перехід з одного стану в інший не може статися раптово, він обов'язково повинен відбуватися через занурення в самого себе. Людина має відповісти сама собі на питання, які має переваги, вміння і знання. Вона повинна зрозуміти, що для неї є важливим у житті, для чого вона все це робить. Це ті цінності, переконання, які вона має в собі віднайти. Має відповісти собі на питання – може вона цього досягнути чи ні? Опрацювання на цих різних рівнях, проходження всіх сходинок у свідомості та підсвідомості дозволить перейти на необхідний новий етап у житті.

Я знаю, що ви проводите для всіх бажаючих онлайнові конференції?

Так, проводжу вебінари на різні теми. Наприклад, як отримати вид на проживання, маючи польське коріння, як розвивати свій власний стиль життя.

Ви допомагаєте на волонтерських засадах?

Коли я бачу, що треба комусь допомогти, то не можу собі дозволити відмовити. Навіть якщо у людини немає грошей оплатити послугу, я все одно не відмовлюся. Звертаються з життєвими ситуаціями. Була людина, яка приїхала з Казахстану і не могла знайти себе. Я допомагала віднайти власне «я» в новому середовищі, уникнути помилкових кроків, які можуть нашкодити.

Ви допомагаєте людям, а що вам допомагає і надихає працювати?

Багато енергії отримую від спілкування з людьми, з коучами світового рівня. Минулого року в Познані мала можливість бути на тренінгу коуча світового рівня Ентоні Роббінса. Тренінг називався «Шлях уперед». І, власне, думаю, завдяки йому я також рухаюся вперед та допомагаю іншим людям робити кроки.

Що б ви порадили тим, хто зараз нас читає і шукає свою мету?

Долати перешкоди в будь-якому випадку потрібно. Звичайно, в новому середовищі будуть певні труднощі. Головне в цьому бачити можливості, а не тільки перепони. Якщо ми їх бачимо, то маємо робити певні кроки, щоб вони стали реальністю. А якщо ми бачимо тільки перешкоди, то не будемо робити кроків уперед для того, щоб реалізувати наші мрії і бажання. •

Розмовляла Валерія КІРІЧЕВА

Маркос Мошинський і його українсько-єврейська родина. Фото взято в Fundación Marcos Moshinsky A.C., Instituto de Física de la UNAM

МАРКОС МОШИНСЬКИЙ: МЕКСИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ АТОМНИЙ ГЕНІЙ

Про що ви думаєте, коли бачите дату 20 квітня? Ні, це не лише день народження Адольфа Гітлера. В уяві кожного поціновувача точних наук і в моїй теж – це день, коли на світ з'явився найвидатніший мексиканський науковець Маркос Мошинський Бородянський. Дійсно, прізвище в нього – не зовсім мексиканське, але раніше я ніколи про це не думав. Так, я знав, що він був сином емігрантів, але лише після мого переїзду до Польщі я почав досліджувати його слов'янські (а точніше українські) корені.

Влад ГУЗМАН

Маркос Мошинський Бородянський отримав мексиканське громадянство в 1942 році. Йому на той момент виповнився 21 рік. Прізвище видає його походження – Маркос був українським біженцем в Мексиці. Він народився в Києві 1921 року в родині українських євреїв. Цікаво, що йому довелося ділити свій день народження з людиною, яка пізніше хотіла знищити їх усіх. Однак М. Мошинський не залишився у Європі і не був свідком катастрофи, що сталася з єврейським населенням під час Другої світової війни. У віці трьох років він разом із родиною емігрує до Мексики.

Майбутній науковець зростав та навчався в новій для себе країні, але інформації про його молоді роки не дуже багато. Лишилося лише декілька цікавих деталей та історій, наприклад, про те, як він носив на руках свого двоюрідного брата, який хворів на атрофію м'язів, або ж про те, як у віці 18 років поїхав працювати на фабрику до Нью-Йорка. Все, що ми знаємо про нього сьогодні, стосується його професійної діяльності, адже М. Мошинський був піонером атомної фізики в Мексиці та Латинській Америці і вважається одним із найвпливовіших мексиканських науковців.

До того як отримати громадянство, М. Мошинський почав викладати в Інституті квантової механіки Національного університету Мексики. Але його життєві подорожі продовжувалися. Спочатку він поїхав здобувати докторський ступінь до Університету Прінстона в США, де був студентом лауреата Нобелівської премії Юджина Пола Вігнера, а пізніше повернувся на континент, навчався на постдокторській програмі Інституту Анрі Пуанкаре у Франції.

Доробок М. Мошинського в галузі квантової фізики був надзвичайно важливим не лише для розвитку точних наук Мексики, але й наукового прогресу всього світу. Країна, що стала його другим домом, оцінила важку працю видатного фізика й нагородила всіма можливими науковими відзнаками. М Мошинського було номіновано до Нобелівської премії, він отримав ряд важливих нагород, серед яких: наукова премія ЮНЕСКО в 1997 році, премія Принца Астурійського (найважливіша нагорода в іспаномовному світі) в 1988 році, а також Медаль Вігнера (найважливіша міжнародна нагорода з фізики) у тому ж 1988 році.

Цікаво, що 1985 року Маркоса Мошинського було нагороджено премією Національного університету точних наук в Мексиці. Того ж року, 19 вересня, відбувся руйнівний землетрус у Мехіко, під час якого зруйновано багато будинків та загинуло близько 10 000 осіб. М. Мошинський пожертвував усі гроші, які отримав від університету, на допомогу постраждалим.

Науковець лишив свій важливий слід у науковому житті Мексики. Він був президентом багатьох об'єднань та інституцій, серед яких Мексиканське об'єднання фізиків і Академія точних наук. М. Мошинський – редактор і автор незліченної кількості наукових публікацій, розвивав та пропагував точні науки в Мексиці та всій Латинській Америці, вірив у те, що наука – це не національне, а міжнародне надбання. Його дослідження стали вагомим внеском у розвитку світової науки, зокрема праці на тему гармонічного осцилятора й теорії груп («дуга Мошинського» була названа в його честь), що й досі є базовими поняттями атомної фізики й теорії кварків.

На жаль, 1 квітня 2009 року Маркос Мошинський помер. Він пішов із життя за 11 тисяч кілометрів від того місця, де народився, розмовляючи мовою країни, яка багато років тому його прийняла. Він був українцем, який знайшов свій новий дім у Мексиці й саме там зробив свій неоціненний внесок у світову науку. М. Мошинський був не лише талановитим науковцем, але й мудрою людиною, що підтверджують його слова:

«Завдяки науці ми можемо захистити себе від катастроф світу, повеней, ураганів, торнадо тощо. Але найбільшою небезпекою для майбутнього людства є самі люди, відсутність співіснування. Якби ж ми тільки могли довіряти один одному, щоб подолати розбрат, так само, як ми збираємося разом у часи природних катаклізмів і хвороб. Лише за такої умови життя було б кращим для всіх нас».

Дійсно, Маркос Мошинський Бородянський був видатною постаттю та найкращим прикладом того, як українське коріння сягає найдальших куточків світу. •

Фото авторки статті

ГОТУЄМОСЯ ДО ВСТУПУ В ПОЛЬСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ: АПОСТИЛЬ

«Нічого собі, яка черга. Це всі зібралися за кордон їхати?» – вигукнула пані, що проходила повз Іміджево-інформаційний центр Міністерства освіти і науки. Саме тут власники українських атестатів та дипломів отримують підтвердження їх чинності для подальшого використання за кордоном – апостиль.

● Оксана КУЗЬМЕНКО

Буває, що черги біля установи не зменшуються протягом робочого дня, але це явище сезонне. Найбільший ажіотаж припадає на середину літа – саме тоді українські школи й вузи видають документи про закінчення освіти, а закордонні навчальні заклади проводять вступні кампанії. Згідно з даними Іміджево-інформаційного центру, протягом липня тут спостерігається збільшення навантаження у 15–20 разів порівняно із середньорічним.

Водночас кількість українців, які обирають для здобуття вищої освіти закордонні виші, щороку зростає. Серед найбільш бажаних для навчання країн, як і раніше, залишається Польща. Проставлення апостиля на документи про освіту є зазвичай однією з вимог іноземних університетів, тому якщо ви або ваша дитина плануєте вступати до закордонного вишу, врахуйте нюанси, які пов'язані з цією процедурою.

1. ПЕРЕВІРТЕ, ЧИ ОБРАНИЙ ВАМИ ВИШ ВИМАГАЄ ПРОСТАВЛЕННЯ АПОСТИЛЯ НА ДОКУМЕНТИ

Варто зазначити, що не всі польські університети вимагають апостилізованого документа про освіту. Деякі навчальні заклади (в основному приватні) обмежують свої вимоги лише нотаріально завіреним перекладом на польську мову атестата й додатка до нього або диплома й додатка до нього. Тому, якщо ви остаточно визначились із навчальним закладом, перевірте перелік необхідних для вступу документів – можливо, все, що написано далі, вас не стосуватиметься.

Перелік документів, які вимагає виш, можна отримати на сторінці обраного університету в розділі «Рекрутація» – «Документи, необхідні для вступу іноземних абітурієнтів, що отримали освіту в країнах, які не є членами ЄС». Такі розділи повинні бути на сторінках усіх польських університетів. Іноді цю інформацію навіть перекладено українською мовою.

Важливо знати, що тоді як деякі вищі навчальні заклади можуть не вимагати апостилізованих документів про освіту, інші навпаки – просять надати не лише атестат чи/та диплом і додаток з апостилем, а й довідку від Міністерства освіти і науки про підтвердження факту видання атестата, свідоцтва або диплома й академічного права. Цю довідку можна замовити разом із послугою проставлення апостиля на документах у Іміджево-інформаційному центрі Міністерства освіти і науки.

2. ПІДГОТУЙТЕ ВСІ НЕОБХІДНІ ДОКУМЕНТИ ЗАЗДАЛЕГІДЬ

Для проставлення апостиля документи можна подати як особисто, так і дистанційно. Дистанційна подача здійснюється виключно через сайт apostille.in.ua, де ви можете знайти детальну інструкцію щодо всього процесу .

Особиста подача документів не є складною процедурою за умови, якщо ви заздалегідь ознайомилися з вимогами й порадами від Іміджево-інформаційного центру Міністерства освіти і науки. І якщо в осінньо-зимово-весняний період ваше небажання вникати в процес чи неуважність можуть спричинити дрібні клопоти, то влітку ви ризикуєте потрапити приблизно в п'яте коло дантівського пекла.

Отож, рекомендуємо безпосередньо перед подачею зазирнути на сторінку центру та уточнити актуальну адресу, ціни на послуги, терміни виготовлення документів та години роботи. А також підготувати повний пакет документів.

Під час особистого візиту з собою необхідно мати:

- Оригінал документа про освіту, на якому ви хочете проставити апостиль.
- Дві ксерокопії цього документа (міністерство не вимагає нотаріальних засвідчень чи будь-яких інших печаток на ксерокопіях, але варто знати, що в приміщенні Центру можливості зробити ксерокопії немає).
- Заповнена згода на обробку персональних даних. Відповідні бланки заповнюють як власник документів, так і особа-заявник, яка складає документи в міністерство. Подати документи для отримання апостиля може будь-яка особа-посередник, але заповнити та підписати згоду на обробку даних повинен особисто їх власник. Зразок заявки можна отримати на сайті.

Документи слід подавати у прозорому файлі та під час візиту необхідно мати з собою паспорт.

Проставити апостиль на документи можна у термін від двох годин до сорока днів. Від того, як швидко ви потребуватимете документів, залежатиме сума, яку слід буде сплатити. Не забувайте також, що окремо треба оплатити державне мито.

3. РЕЄСТРУЙТЕСЬ ОНЛАЙН

Аби стати в чергу на подання документів, слід заповнити електронну заявку, у якій треба вказати дані заявника, дані документа, на який проставлятимуть апостиль, та інформацію про власника документів. Таку заявку можна заповнити безпосередньо у приміщенні Центру, де стоять спеціальні «бокси». Після проходження процедури «бокс» видасть вам номер у черзі.

Але для економії власного часу найкраще заповнити заявку онлайн у будь-який зручний для вас час перед візитом на прийом. Зробити це можна, зареєструвавшись на сайті (apostille.in.ua) та створивши Персональний кабінет. У майбутньому це також дасть можливість відстежувати статус обробки ваших документів аж до моменту їхньої готовності.

4. СКОРИСТАЙТЕСЯ МОЖЛИВІСТЮ САМОСТІЙНО ОБРАТИ ЧАС ПРИЙОМУ

Під час заповнення заявки на подання документів через Інтернет існує декілька варіантів розвитку подій.

Оптимістичний варіант: після того як ви на сайті установи заповните й збережете заявку, їй буде призначено спеціальний номер. Далі сервіс запропонує вам обрати годину візиту. Скористайтеся пропозицією й оберіть час онлайн. У цьому випадку вам не треба стояти в живій черзі, лише прийти з готовим пакетом документів у визначений час. Зазвичай влітку ліміт місць подання документів на конкретну годину швидко вичерпується. Але раптом пощастить?

Менш оптимістичний варіант: після того як ви заповните й збережете заявку, їй буде призначено спеціальний номер. Якщо сервіс пропонує вам ті дати або години, які вам не підходять, або взагалі інформує про відсутність вільних дат, вам треба буде якомога раніше прийти в Центр для особистого подання документів. В установі повідомляєте співробітникам номер вашої заявки, і вам призначають номер у черзі.

Варто пам'ятати, що в «гарячі» періоди живі черги довжелезні. Прийом документів здійснюється до 13:00. Ваша черга зберігатиметься також і в післяобідню пору, але тоді починає діяти правило «додаткового часу». Тобто якщо ви вирішили скласти документи після 14:00, за кожен документ треба буде доплатити додатково визначену суму (на даний момент ця сума становить 60 гривень).

5. ЗАЗНАЧТЕ МАКСИМАЛЬНУ КІЛЬКІСТЬ ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ ЗАБРАТИ ВАШІ ДОКУМЕНТИ

Під час особистого візиту вам необхідно буде заповнити декілька бланків. В одному з них слід вказати особу чи осіб, які можуть отримати документи з апостилем. Якщо ви як заявник не матимете змоги забрати документи самостійно, це зможуть зробити ті, кого буде вказано під час подання. Із собою їм потрібно буде мати лише паспорт.

Іноді зустрічаючись із труднощами, дуже хочеться вчинити як головний герой серіалу «Теорія великого вибуху» Шелдон Купер, який за додаткову плату просить свого колегу виконати певні обов'язки, які йому неприємні, аби присвятити свій час чомусь більш цікавому на той момент. Можна, звісно, як Шелдон витратити додаткові кошти, аби забути про неприємні клопоти, – безліч фірм-посередників готові надати такі послуги. Однак переконана, що навіть у «найгарячіший час» процес подання документів до Міністерства освіти і науки для проставлення апостиля може стати для вас легким, якщо взяти до уваги всі нюанси та озброїтися необхідною інформацією. •

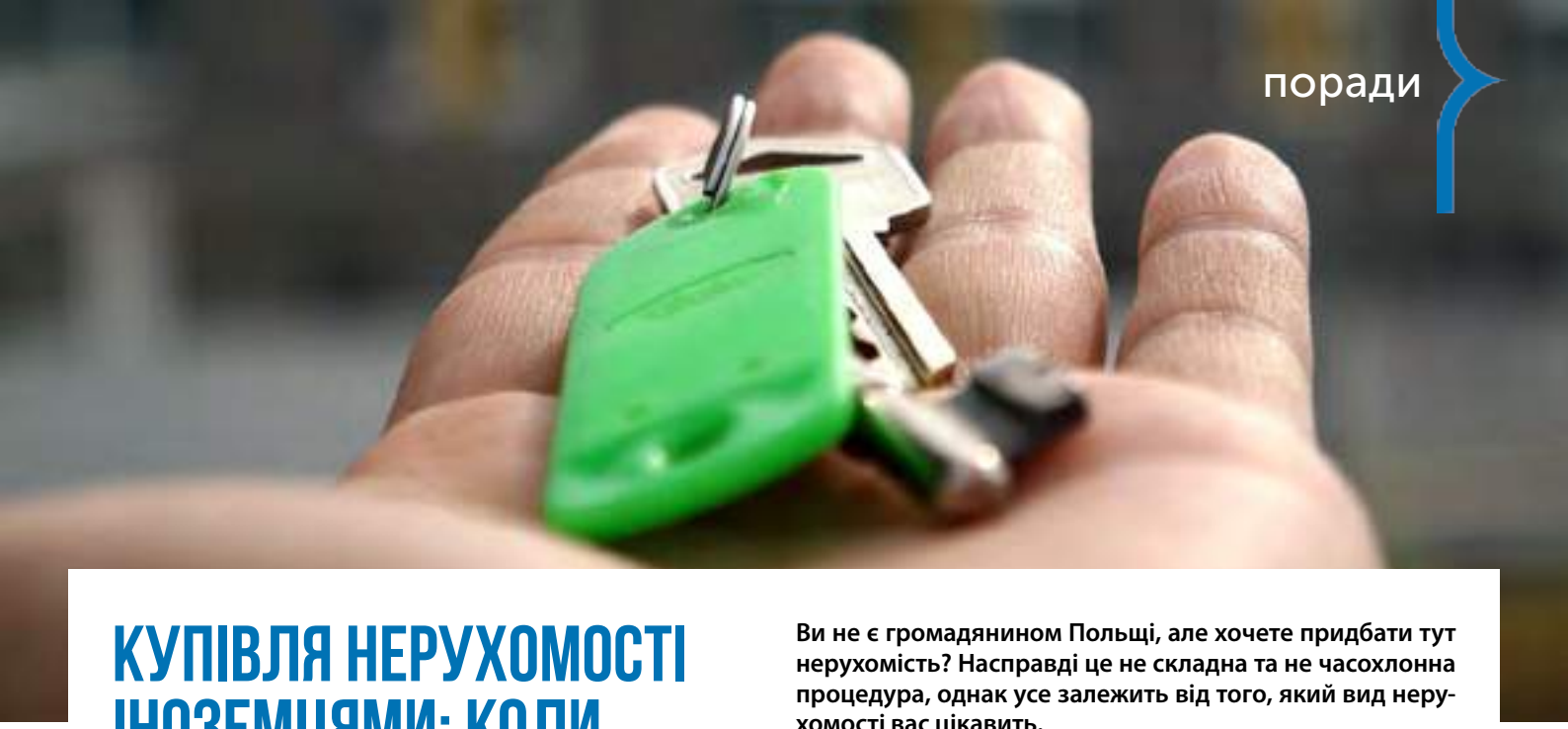

КУПІВЛЯ НЕРУХОМОСТІ ІНОЗЕМЦЯМИ: КОЛИ ПОТРІБНО МАТИ ДОЗВІЛ?

Ви не є громадянином Польщі, але хочете придбати тут нерухомість? Насправді це не складна та не часохлонна процедура, однак усе залежить від того, який вид нерухомості вас цікавить.

• Катажина ЛАСОЦЬКА

спеціаліст із нерухомості, співавтор блогу про нерухомість Morizon.pl

Засади придбання права власності чи права безстрокового користування іноземцями в Польщі регулює Закон від 24 березня 1920 року «Про купівлю нерухомості іноземцями». Процедура відрізняється в залежності від того, бажаєте ви купити квартиру чи дім, землю чи сільськогосподарську ділянку.

Розглянемо детально, у яких випадках необхідно мати дозвіл.

КОГО СТОСУЄТЬСЯ ЗАКОН?

Закон стосується, зокрема:

- осіб, які не мають польського громадянства,
- фірм, фондів, спілок, товариств та інших юридичних осіб, розташованих за кордоном,
- юридичних осіб, які розташовані в Польщі але контролюються однією з вищеназваних груп.

КУПІВЛЯ КВАРТИРИ

У випадку купівлі квартири – справа проста. Якщо квартира не знаходиться на прикордонній території, іноземець може придбати її так само, які і громадянин Польщі – без додаткових процедур і без необхідності отримання дозволу. Це стосується виключно купівлі квартир з метою оселитися там. Придбане помешкання не можна використовувати як, наприклад, офіс фірми чи склад.

Дозвіл не потрібен також під час купівлі гаража (цілого або за правом участі).

Треба однак пам'ятати про необхідність знання польської мови на комунікативному рівні. Купівля нерухомості – це трансакція, яка відбувається на підставі нотаріального акта, сформованого нотаріусом польською мовою. Якщо майбутній покупець не знає мови, можливо, виникне необхідність присутності присяжного перекладача. Це не є обмеженням, йдеться лише про додаткові витрати.

КУПІВЛЯ БУДИНКУ ЧИ ЗЕМЛІ

Ситуація відрізняється, якщо іноземець хоче придбати дім, ділянку або сільськогосподарську нерухомість. З цією метою необхідно отримувати дозвіл міністра внутрішніх справ. Такий дозвіл є необхідним також тоді, коли іноземці хочуть придбати житло на прикордонній території.

На жаль, немає стандартного зразка заяви чи формуляра, на підставі якого міністерство приймає рішення про надання дозволу. Іноземці зобов'язані скласти письмову заяву, а разом із нею низку документів, що підтверджують не тільки юридичний статус особи, яка подає заяву, але і її зв'язок із Польщею. До документів додається також заява особи, яка продає нерухомість, де підтверджується бажання продати будинок чи землю.

Увесь список елементів, які повинна містити правильно сформована заява, та іншу детальну інформацію можна знайти на сторінці Міністерства внутрішніх справ і адміністрації www.mswia.gov.pl.

Разом із заявою слід сплатити внесок у сумі 1570 зл. Вся процедура отримання дозволу може тривати від 2 до 4 місяців.

КОЛИ МІНІСТР МОЖЕ ВІДМОВИТИ В НАДАННІ ДОЗВОЛУ?

Іноземцям можуть відмовити в отриманні дозволу в наступних випадках.

- Коли купівля нерухомості загрожує обороні, громадському порядку чи безпеці держави.
- Коли суперечить поглядам суспільної політики та здоров'ю суспільства.
- Коли відсутні докази підтвердження зв'язку з Польщею.
- Коли не виконані формальні вимоги, зокрема, не складено заяву разом із пакетом необхідних документів.

ХТО НЕ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ ОТРИМУВАТИ ДОЗВІЛ?

Згідно із законодавством, про дозвіл не мусять клопотатися:

- громадяни Європейської економічної зони (тобто країн Європейського Союзу та Ісландії, Норвегії і Ліхтенштейну),
- громадяни Швейцарії,
- іноземці, які мають дозвіл на постійне перебування або перебування довготермінового резидента та живуть у Польщі щонайменше останніх п'ять років із моменту отримання такого дозволу,
- іноземці, які перебувають у подружньому зв'язку з громадянином Польщі, проживають у країні щонайменше 2 роки після отримання дозволу постійного перебування або перебування довготермінового резидента та за умови, що придбана нерухомість буде становити спільну законну власність подружжя,
- іноземці, які мають статус законного спадкоємця власника майна, якщо він був його власником чи безстроковим користувачем щонайменше останні 5 років. •

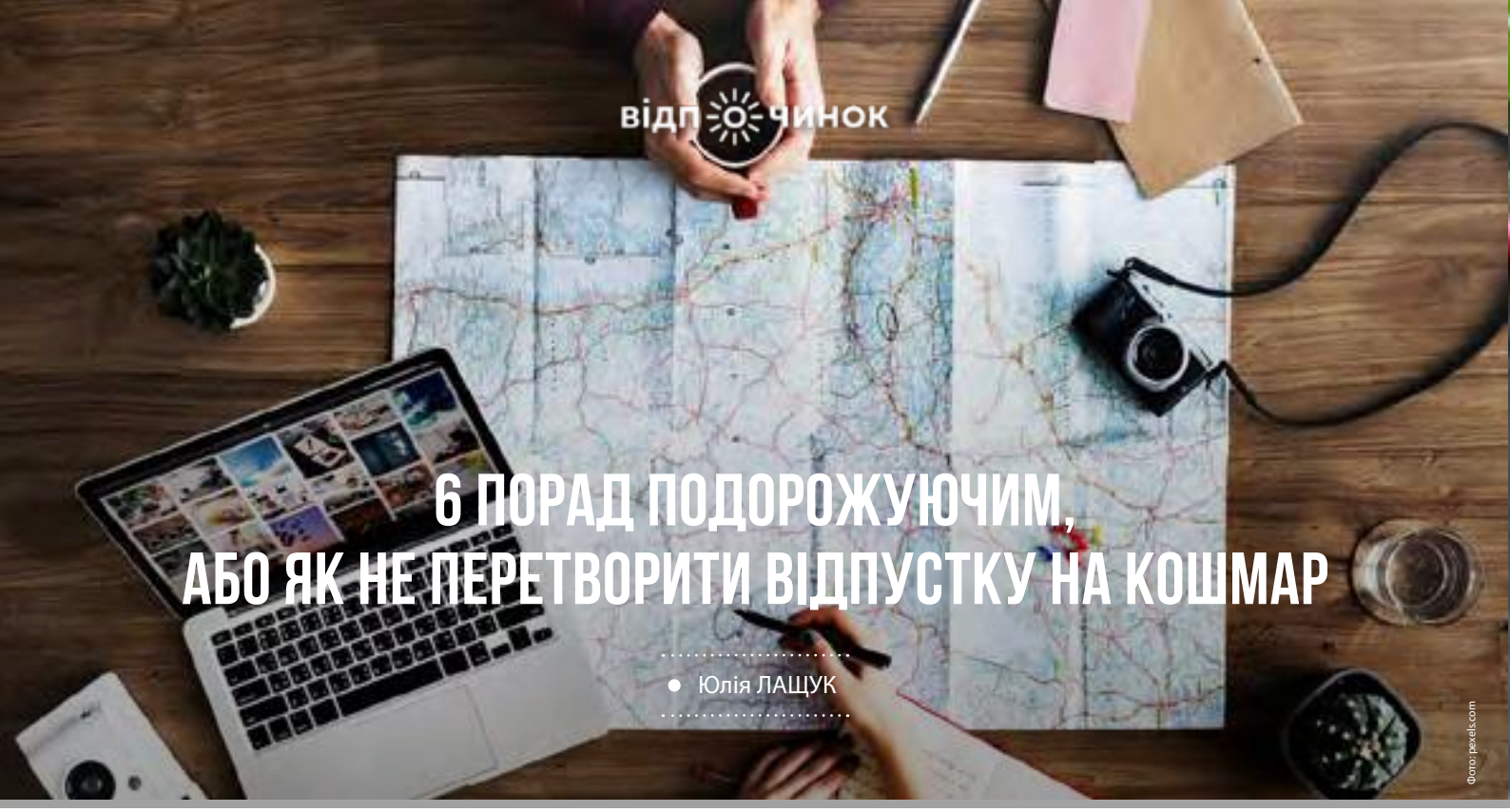

6 ПОРАД ПОДОРОЖУЮЧИМ, АБО ЯК НЕ ПЕРЕТВОРИТИ ВІДПУСТКУ НА КОШМАР

Юлія ЛАЩУК

Фото: pexels.com

Усі ми любимо подорожувати, але іноді брак інформації чи неуважність можуть зіпсувати враження від поїздки. Ми підготували для вас кілька порад, що допоможуть провести відпустку без неприємних сюрпризів.

1. КУДИ ЛЕТИМО?

Цей пункт стосується передусім тих, хто любить користуватися лоукостами. Зазвичай вони не літають до головних аеропортів, а тому доведеться добряче заплатити за трансфер з летовищ, які часто знаходяться у менших містах. Перед тим як купувати квитки, перевірте відстань від аеропорту до центру міста. Іноді дешевше виходить летіти дорожчим літаком до головного аеропорту, а потім доїхати до центру міста на метро хвилин за 20 та за 2 євро. Якщо ж плануєте добиратися до міста автобусом, який пропонує аеропорт, купуйте квитки онлайн заздалегідь. Це дозволить зекономити час і кошти. Уся інформація є на сторінках аеропортів.

2. ПОГОДА

«Де сонце? Де спека? Тут ще холодніше, ніж у Варшаві» – скаржився мені знайомий, що тікав від варшавської осені до Іспанії. Тільки він забув про одну деталь: Іспанія – величезна країна, температурні показники на півночі й на півдні, біля моря та в горах кардинально відрізняються. Отже, купивши дешеві квитки на літак до Сантандера, він опинився в чудовому місці, але не в ту пору. Те саме може трапитися з будь-ким, особливо якщо вдається знайти неймовірно вигідні пропозиції. Перед покупкою дешевих авіаквитків чи «туристичних пакетів» поцікавтесь, яка погода на вас чекає, адже у багатьох країнах є так звані «сезони дощів» та «сезони вітрів». Часто саме погана погода є причиною різкого зниження цін на квитки чи житло, а тому перевірте заздалегідь, що варто з собою брати: купальник чи пуховик.

3. ЖИТЛО

Користуйтеся такими перевіреними сервісами, як booking.com та airbnb.com. Якщо подорожуєте Європою, ці сервіси суттєво полегшать життя, але потрібно пам'ятати, що хостели виправдовують себе в Європі, але, скажімо, в Латинській Америці дешевшим варіантом є місцеві готелі. За таку ж або й меншу ціну можна винайняти приватний номер, особливо якщо подорожує кілька осіб. Натомість хостели тут вважаються модною послугою для закордонних туристів і зазвичай коштують дорожче, а тому місцеві там ніколи не зупиняються. Дешеві готелі часто не мають своїх сторінок в Інтернеті – їх можна знайти, просто гуляючи містом.

4. ПРОЇЗД

У багатьох містах зараз переходять із паперових одноразових квитків на проїзні пластикові картки. На неї «закидається» потрібна кількість поїздок, а далі, щоразу при користуванні публічним транспортом, карта активується в спеціальному автоматі. Для туристів, що приїздять сюди на кілька днів, – це створює певний дискомфорт, адже окрім звичайного квитка, за картку потрібно додатково доплатити. І якщо в деяких країнах картку можна повернути та отримати кошти назад, то в інших вона лишається на згадку. Дехто ризикує і намагається проїхатися «зайцем», але варто знати, що в метро деяких міст квиток потрібно активувати двічі: і щоб зайти, і щоб вийти.

5. ПОКУПКИ

Якщо купуєте щось на місцевому базарі, перевірте, що ціну вам називають за кілограм, а не за штуку чи сто грамів. Також не бійтеся відмовляти настирливим продавцям, якщо не потребуєте того, що вони пропонують. Інакше повернетеся додому з купою безглуздих дешевих сувенірів і порожнім гаманцем.

6. НЕОЧІКУВАНІ ПОДАРУНКИ

Немісцевих видно відразу, а тому як би ви не намагалися видати себе за місцевого – вам це навряд чи вдасться. І якщо про кишенькових злодіїв усі ми добре знаємо й міцно тримаємо цінні речі, то підлітки, що в центрі міста дарують троянди, чи усміхнені хлопці, які зав'язують вам на зап'ясті «браслет дружби», не викликають підозр. Варто пам'ятати, що за подаровану від чистого серця троянду чи сплетений для вас браслет вимагатимуть гроші. Аби не псувати собі настрій та не виясняти стосунків, краще відразу чітко сказати «ні» і йти далі.

Будьте пильними й подорожуйте з приємністю! •

ОДА ТАТАРУ

Юрій ГЕРАСИМЧУК

Татарський біфштекс, або просто «татар», я вперше в житті скуштував у Польщі, і це блюдо в багатьох асоціюється з польською кулінарною традицією. В класичній формі – це дрібно посічена або змелена кінська чи яловича полядвиця з додатком олії, солі та перцю (до класичних додатків деякі автори відносять яєчні жовтки й сиру цибулю). Хай назва вас не вводить в оману, бо до татар страва не має жодного відношення. Сирі шматки конини або яловичини возили татари, а згодом і українські козаки, в яких і підгледів ідею свого *tartare aller-retour* французький інженер та мандрівник Гійом де Боплан, котрий довгий час працював у Речі Посполитій. М'ясо ніколи не вживалося в їжу сирим, тільки після термічної обробки або у в'яленому вигляді. Доведений до досконалості на берегах Сени та Луари, татарський біфштекс примандрував до Польщі вже з наполеонівською армією й поселився тут як удома, обріс варіантами та легендами. Кілька з них я вам і представлю. Подивіться на склад відомого всім татарського соусу: жовтки, гірчиця, олія, каперси, мариновані огірки, цибуля й печериці – це той самий татар, тільки без м'яса. Але годі про теорію, спробуємо зробити на практиці. Рецепти такі, як я сам роблю, отже на автентику не претендую.

ТАТАР ІЗ ЯЛОВИЧИНИ

400 г охолодженої яловичини (полядвиця або лігава, яку ще називають фальшивою полядвицею) ріжу ножем або тесаком якомога дрібніше. Подрібнене м'ясо закладаю в поліетиленовий пакет і добре відбиваю. Ділю масу на дві частини, формую товсті біфштекси та кладу на тарілки. В кожному біфштексі трьома пальцями посередині роблю заглиблення, куди вкладаю відділений жовток. Навколо додаю по 1 ст. л. дрібно порізаних цибулі, маринованих огірків, маринованих печериць (мені більше смакують рижики), а також по 1 ч. л. діжонської гірчиці та посічених каперсів. Посипаю все свіжо змеленим чорним перцем, сіллю та поливаю 1 ст. л. оливкової олії. Мій брат завжди додає кілька крапель приправи «маггі». Подаю з житніми грінками під добре охолоджену чарчину оковитої.

ТАТАР ІЗ ГУСКИ

Він більш відомий як «окраса з гуски».

Одне філе з гуски промити, витерти серветкою, потім охолодити й дрібно посікти ножем або пропустити через м'ясорубку разом із жиром і шкірою. Витиснути два зубці часнику, додати листя однієї гілочки (або по дрібці сушених) майорану, чабру та розмарину, посолити, поперчити й долити 2 ложки топленого гусячого жиру. Змішати все в однорідну масу. Її можна намастити на гарячі житні грінки, а згори вкласти кільця цибулі та кружальця квашених огірків, або подати у формі татару – як у попередньому рецепті формуються котлети з ямкою, і далі за текстом.

ТАТАР ІЗ ОСЕЛЕДЦЯ

Близький родич старовинної єврейської страви форшмак.

Запекти в духовці або підсмажити на грилі один солодкий перець до м'якості, зняти шкірку та дрібно порізати. Посікти два вимочених філе оселедця (matiasy), одну цибулю, п'ять маринованих печериць та три зварених круто яйця. Всі компоненти змішати та приправити сіллю й перцем. Зробити соус, змішуючи 1 ст. л. гірчиці, 1 ст. л. рідкого меду, 2 ст. л. томатної пасти, 1 ч. л. молотої гострої паприки та дрібку чорного перцю. Змішати соус із татаром і поставити все на одну годину в холодильник. Вийняти, змастити філіжанку олією, наповнити татаром, перевернути й викласти на тарілки. Подавати зі свіжим багетом або пшеничними тостами.

ТАТАР ІЗ ЛОСОСЯ

Для татара можна використовувати як сирий лосось (який не був попередньо заморожений), так і слабосолений, підкопчений (холодного копчення – łosoś sałatkowy), маринований або приготований у вакуумі (методом sous-vide). 250 г лосося дрібно порізати, охолодити, а потім ще раз посікти. Додати сік чверті лимона, 1 ст. л. діжонської гірчиці, пару крапель соусу Ворчестер і 1 ст. л. соєвого соусу, по дрібці солі та свіжо меленого чорного перцю, 1 ст. л. оливкової олії. Все змішати та покласти на годинку-дві в холодильник, накривши харчовою плівкою. Сформувати на тарілках порції за допомогою філіжанки, зробити ямки, в які додати яєчні жовтки, а поруч покласти посічені консервовані огірочки та цибулю-шалот. Якщо лосось несолений (сирий або sous-vide), то робимо, як сказано вище, якщо підсолений (копчений, малосольний) – не даємо солі й тільки половину соєвого соусу, а огірки краще взяти свіжі. Якщо ж маринований, можна також не давати лимонного соку.

ВЕГАНСЬКИЙ ТАТАР

Пропоную одну з версій, а їх є більше – і з буряком, і з рисовими хлібцями, і різні брускето- та пестоподібні пасти.

Склянку звареної пшоняної каші, жменю чорних оливок без кісточок, склянку сушених помідорів, відціджених від олії, пропустити через м'ясорубку. Додати 2 ст. л. соєвого соусу, 1 ст. л. оливкової олії, 1 ч. л. рідкого меду, щипку солі та 1 ч. л. свіжо змеленого чорного перцю. Сформувати порції та покласти по жменьці посічених цибулі, солених огірків, каперсів та 1 ч. л. діжонської гірчиці. В деяких версіях пшоняну кашу заміняють на запечені кабачки або баклажани, але я ще не випробував цей варіант.

Смачного! •

МИСТЕЦТВО

«Український Декамерон» знову в Польському театрі

Teatr Polski im. Arnolda Szyfmana w Warszawie, вул. Karasia 2.
5 грудня о 19:00, 7 грудня о 17:00.
Вистава за режисурою Владислава Троїцького. Це «іронія Боккаччо, але з українським підтекстом», де головні події розгортаються в українському селі.
Вартість квитків – від 20 до 60 злотих.
Більше інформації – на сайті театру.

РОЗВАГИ

Святковий ярмарок у Палаці науки та культури

2 грудня з 12:00 – 3 грудня до 19:00.
Кінотека PKiN, Plac Defilad 1, Варшава.
Святковий щорічний ярмарок скерований до тих осіб, хто шукає особливих і оригінальних подарунків для своїх найближчих. На ярмарку будуть виставлені польські марки, які на щодень купити в магазинах неможливо. В асортименті – великі й малі речі до квартири від польських дизайнерів, солодощі, мед від місцевих виробників, біжутерія, іграшки для дітей, книжки та багато іншого.
Такий самий ярмарок теоретично запланований і на 9 грудня; про години та подробиці – невдовзі більше інформації.
Вхід вільний.

ВИСТАВКИ

Виставка «Granice ikony»

Вернісаж – 8 грудня о 19:00.
Галерея «Bohema Nowa Sztuka», вул. Żurawia 24 lok. 6, Варшава.
На виставці будуть представлені праці сучасних іконописців з України, Білорусі, Литви й Польщі, а також російські ікони XVIII і XIX століть. Експозиція складатиметься з ікон найрізноманітніших стилів, виконаних різними техніками.
Її можна буде оглянути до 22 грудня.

РОЗВАГИ

Boskie Targi Bożonarodzeniowe

9–10 грудня.
Державний етнографічний музей, вул. Kredytowa 1, Варшава.
Цього року Державний етнографічний музей у Варшаві проведе різдвяний ярмарок у новому амплуа з більшим, ніж минулого року, розмахом. Тут з'являться стенди з етнічним дизайном, а в спеціально виділеній для відпочинку зоні можна буде скуштувати регіональне пиво й страви з різних регіонів Польщі. Свої вироби презентуватимуть творці з Польщі та інших країн Європи, зокрема не забракне традиційних прикрас на ялинку з соломи й паперу, кольорових кульок, різдвяних листівок та інших святкових оздоб і просто гарних речей у дусі Різдва.
Квитки: 10 злотих (дорослі), 6 злотих (пенсіонери, студенти, діти від 7 років), безкоштовно (діти до 7 років).

РОЗВАГИ

Сезон зимових розваг на Народовому стадіоні у Варшаві

Al. Poniatowskiego 1.
2 грудня розпочинається ювілейний 5-й сезон зимового Народового стадіону. Сюди повернеться зимове містечко, ковзанки, гірка з льоду й багато інших розваг. Додатково для всіх любителів роликів і скейтів збудовано закритий скейтпарк на підземному паркінгу стадіону. На вихідних завжди діє розважальна програма для діток. Для дорослих також регулярно відбуваються різноманітні цікаві шоу та концерти.

WYDAWCA:

Фонд Наш вибір

Наше Слово

KOLEGIUM REDAKCYJNE:
Myroslava Keryk,
Tetyana Rodnyenkova,
Olena Lytvynenko,
Iwona Trochimczyk-Sawczuk,
Jarosław Prystasz,
Igor Isayev,
Olga Popovych,
Paweł Łoza,
Grzegorz Spodarek,
Ivan Kozlovskyi,
Olena Babakova,
Taras Shumeyko,
Daryna Popil,
Yulia Lashchuk

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:
Redaktor naczelna – Myroslava Keryk
Dziennikarze –
Olena Babakova,
Igor Isayev,
Olga Popovych,
Paweł Łoza,
Grzegorz Spodarek,
Yulia Lashchuk,
Taras Shumejko,
Taras Andrukhovych,
Volodymyr Priadko,
Alla Maievska,
Anatoliy Zymnin,
Oksana Denysiuk
Tłumaczenia – Sławomir Sawczuk, Yuriy Taran
Korektor – Liudmyla Goncharuk
Redaktor techniczny – Andrij Fil
Opracowanie graficzne – Andrij Fil
Wydanie internetowe – Oksana Kuzmenko

ADRES REDAKCJI:
ul. Zamenhofa 1
00-153 Warszawa
tel: +48 727 805 764
e-mail: gazeta@naszwybir.pl

INTERNET: www.naszwybir.pl

PORTAL: e-mail: redakcja@naszwybir.pl

WYDAWCA:
Fundacja «Nasz Wybór»
Adres: ul. Zamenhofa 1
00-153 Warszawa

DRUK:
Drukarnia «KOLUMB»
Chorzów

Nakład 3000 egz.

KONTO BANKOWE:
Fundacja «Nasz Wybór»
PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509
Swift: NDEAPLP2

Funeralia
since 2009

українська похоронна фірма

у Варшаві

Funeralia

Перевезення померлих в Україну безкоштовно*

Організація поховань
та кремацій

www.funeralia.org

+38 097 1498785

+48 513 123 678

01-307 Warszawa ul.Batalionów Chłopskich 87/140

31336 Шаровечка Хмельницький район
вулиця Сапунова 2 / 2

*при певних умовах є можливість безкоштовного перевезення померлих в Україну

ЦЕ ВИБІР ТИСЯЧ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ

SM

ВИ МОЖЕТЕ ПЕРЕКАЗУВАТИ ГРОШІ, ПОЧИНАЮЧИ ВІД

19.90 PLN

КОМІСІЯ ЗА ПЕРЕКАЗ*

Перевірте наші ціни за здійснення переказів за хвилину**

ТАРИФИ НА ВІДПРАВЛЕННЯ ПЕРЕКАЗІВ В ПУНКТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ			
ВІД [PLN]		ДО [PLN]	КОМІСІЯ ЗА ПЕРЕКАЗ*
0.01	—	450.00	19.90
450.01	—	900.00	36.00
900.01	—	1350.00	54.00
1350.01	—	1800.00	72.00
1800.01	—	2250.00	89.00
2250.01	—	2700.00	108.00
2700.01	—	3150.00	120.00
3150.01	—		4%

ТАРИФИ НА ВІДПРАВЛЕННЯ ОНЛАЙН ПЕРЕКАЗІВ			
ВІД [PLN]		ДО [PLN]	КОМІСІЯ ЗА ПЕРЕКАЗ*
0.00	—	500.00	19.90
500.01	—	1000.00	4%
1000.01	—		3%

WESTERN UNION

moving money for better

ВІДВІДАЙТЕ WU.COM

*Користуючись нашими послугами, Ви можете за лічені хвилини переказати до 450 злотих з комісією 19,90 злотих. Western Union також заробляє гроші на обміні валют. При виборі валюти переказу ретельно порівняйте тарифи переказу та обмінний курс. Тарифи й курси валют можуть відрізнятися – в залежності від бренду, каналу й місця розташування, що базується на ряді факторів. Тарифи та курси можуть бути змінені без попереднього повідомлення.

**Під час здійснення переказу кошти можуть бути затримані або послуги недоступні за певних умов, серед яких сума відправлення, країна призначення, наявність валюти, проблеми регулювання, вимоги до ідентифікації, години роботи пункту обслуговування, відмінності в часових поясах, або сукупність цих умов. Можливе застосування додаткових обмежень. Детальну інформацію можна знайти на бланку відправлення.

© 2017 WESTERN UNION HOLDINGS, INC. Всі права захищені.